

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobců: a) Y. P., b) nezl. Y. P., c) nezl. M. P.,** žalobci b) a c) zastoupeni žalobcem a) jako zákonným zástupcem, všichni státní příslušnost Ukrajina, zastoupeni Mgr. Ervínem Perthenem, advokátem, se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 30 Az 296/2003 - 27 ze dne 21. 5. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutími žalovaného č. j. OAM - 12396/VL - 11 - P05 - 2001, č. j. OAM - 3779/VL - 19 - P05 - 2002 a č. j. OAM - 3780/VL - 19 - P05 - 2002 ze dne 18. 8. 2003 nebyl žalobcům (dále jen „stěžovatelé“) udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a nebyla na ně vztažena překážka vycestování podle § 91 téhož zákona. Žalovaný své rozhodnutí odůvodnil tím,

že v jejich případě neshledal naplnění podmínek výše uvedených ustanovení zákona o azylu. Stěžovatel ad a) byl sice ve vlasti řadovým členem H. R., v průběhu správního řízení ale nevyšlo najevo nic, co by nasvědčovalo tomu, že by byl pronásledován za uplatňování politických práv. Dále uvedl, že stěžovatel na Ukrajině od roku 1994 podnikal, ale úřady po něm požadovaly úplatky a i jiným způsobem mu znesnadňovaly činnost. V roce 1994 byl iniciátorem petice za vyplacení humanitární pomoci určené obětem povodní, jejíž část byla zadržována a měla být vyplacena, až bude prezidentem K. Toto stěžovatel považuje za příčinu svých pozdějších potíží. V roce 2001 mu bylo vyhrožováno, když odmítl zahájit stavbu, které měla být hrazena ze „špinavých“ peněz. Proto odjel do České republiky, kam jej později následovala manželka s nezletilými dětmi. Jménem nezletilých žadatelů jejich zákonný zástupce o azyl požádal, aby mohli žít spolu s rodiči. Jelikož rodičům azyl udělen nebyl, nebyly splněny podmínky pro udělení azylu ani u nezletilých dětí.

Proti těmto rozhodnutím podal stěžovatel jménem svým i svých nezletilých dětí v zákonné lhůtě žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové, v níž zejména namítal porušení jednotlivých ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, určujících povinnosti žalovaného v průběhu správního řízení a dále § 12, § 14 a § 91 zákona o azylu. Tato svá tvrzení však nijak blíže nespecifikoval.

Rozsudkem tohoto soudu ze dne 21. 5. 2004 blíže označeným v záhlaví byly žaloby stěžovatelů zamítnuty. V odůvodnění krajský soud uvedl, že skutková zjištění, z nichž vycházela rozhodnutí žalovaného, byla dostatečná a závěry vyjádřené v napadených rozhodnutích jsou v souladu se zákonem. Problémy, které zletilý stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl, nebyly takového charakteru ani intenzity, aby zakládaly opodstatněnou obavu z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Soud se rovněž ztotožnil se závěry žalovaného o neexistenci překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu byl stěžovatelům doručen dne 21. 6. 2004 a ti jej napadli kasační stížností dne 30. 6. 2004.

Včas podanou kasační stížností se stěžovatelé domáhají zrušení rozsudku krajského soudu, zároveň žádají o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Namítají existenci kasačních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně jsou stěžovatelé přesvědčeni, že pro iniciování petice byl stěžovatel sub a) následně pronásledován za uplatňování svých politických práv a v jeho případě tak byl dán důvod dle § 12 zákona o azylu. Stěžovatelé dále namítají, že rozhodnutí žalovaného trpí závažnou vadou řízení, spočívající v absenci podpisu oprávněné osoby na vyhotoveních rozhodnutí doručovaném stěžovatelům. Dovozují, že z tohoto důvodu se vůbec nejedná o správní rozhodnutí a tato tudíž nevyjadřují vůli žalovaného. Je tomu tak i přesto, že ve správních spisech jsou založena rozhodnutí s podpisem oprávněné osoby. Z tohoto důvodu považuje správní rozhodnutí za nicotná, resp. stižená závažnou procesní vadou, pro kterou nemohou obstát. Stěžovatelé jsou dále přesvědčeni, že napadená rozhodnutí byla vyhotovena osobou, která je na něm podepsána pod doložkou „za správnost“ nikoliv v Praze, jak je uvedeno v záhlaví, ale v příslušném pobytovém středisku, aniž by byla zaslána do Prahy k podpisu oprávněnou osobou, tj. ředitelem odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky. Stěžovatelé proto dovozují, že v okamžiku předání rozhodnutí účastníku řízení nebylo toto rozhodnutí ještě podepsáno oprávněnou osobou a žalovaný tak dosud neprojevil svou vůli řádným způsobem. Dále stěžovatelé namítají absenci posouzení náhrady nákladů řízení státu ve výroku rozsudku krajského soudu, která tak činí rozsudek nepřezkoumatelným. Rovněž konstatují, že se krajský soud nevypořádal se všemi žalobními námitkami, byť byly jen obecné.

Žalovaný ve svém vyjádření k obsahu kasační stížnosti popírá její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelů učiněné ve správních řízeních. Z výše uvedených důvodů navrhuje žalovaný zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání jejího odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelé byli účastníky řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Z obsahu podání lze dovodit, že stěžovatelé namítají kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., kasační stížnost je tedy přípustná.

Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost je podána včas a že je přípustná, přezkoumal napadený rozsudek vázán rozsahem i důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Tvrzení, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázky související s podmínkami udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, lze podřadit pod důvod kasační stížnosti obsažený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., který spočívá v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky může přitom spočívat v aplikaci nesprávného ustanovení právního předpisu na daný skutkový stav nebo sice v aplikaci správného ustanovení právního předpisu, avšak nesprávně interpretovaného.

Nejvyšší správní soud přezkoumal závěry krajského soudu ohledně posouzení skutečnosti, zda byl stěžovatel ve své vlasti pronásledována či se takového pronásledování opodstatněně obával z důvodů své rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu) a jeho pochybení neshledal. Pronásledováním je přitom ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelova původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. V případě stěžovatele sub a) lze uzavřít, že z jeho vyjádření učiněných u žalovaného nevyplynuly skutečnosti, podle nichž by se v jeho případě jednalo o potíže takového charakteru či intenzity, že by se daly považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Pokud stěžovatel příčinu svých potíží shledává v iniciování petice v roce 1994, pak je Nejvyšší správní soud nucen poukázat na skutečnost, že až do roku 2001 stěžovatel, byť s určitými potížemi, podnikal. Vzhledem k obecným poměrům v jeho vlasti, jak vyplývají ze shromážděných informací o zemi původu, nelze dovodit, že by požadování úplatků či jiné drobné ústrky ze strany úřadů bylo v jeho případě možné považovat za důsledek jeho politických aktivit či názorů. Ani bezprostřední příčinu stěžovatelova odchodu z Ukrajiny, tedy snahu vyhnout se vyhrožování v souvislosti s odmítnutím zahájení stavby, nelze považovat za pronásledování či opodstatněnou obavu z něho ve smyslu zákona o azylu, a to zejména proto, že tyto potíže nebyly zapříčiněny žádným z důvodů vyjmenovaných v § 12 zákona o azylu.

Námitky stěžovatelů ohledně porušení správního řádu žalovaným v řízení o udělení azylu, lze podřadit pod důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Nejvyšší správní soud neshledal, že by skutková zjištění, z nichž žalovaný v napadených rozhodnutích vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu. Naopak je toho názoru, že zjištění učiněná žalovaným vycházejí zejména ze skutečností, které sdělil sám stěžovatel. Nebylo rovněž zjištěno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl žalovaným porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí, a nelze ani dovodit, že by napadené rozhodnutí žalovaného bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Žalovaný musí umožnit žadateli o azyl sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, avšak není jeho úkolem předestírat důvody, pro které je azyl obvykle poskytován. Tímto způsobem žalovaný v případě stěžovatelů postupoval, přičemž ze spisů není patrno, a stěžovatelé to ani netvrdí, že by byli jakýmkoliv způsobem v průběhu řízení o udělení azylu omezováni při sdělení důvodů azylu, jež sami uplatňovali. Skutkový stav tak byl zjištěn řádně a přesně a důkazy, které si žalovaný opatřil, jsou pro posouzení daného případu dostačující. Krajský soud proto nepochybil, když se s rozhodnutím žalovaného ztotožnil. Nejvyšší správní soud tedy důvody tvrzené ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. v posuzované věci neshledal.

Pokud stěžovatelé dále namítají, že neobdrželi rozhodnutí žalovaného, které by podepsala oprávněná osoba, pak toto tvrzení nenalézá své opory v žalobě ke krajskému soudu. Pokud podle § 104 odst. 4 s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná mimo jiné tehdy, opírá-li se o důvody, které nebyly stěžovatelem uplatněny v řízení před krajským soudem, jehož rozhodnutí má být v řízení o kasační stížnosti přezkoumáváno, a nebránilo-li stěžovateli nic v uplatnění tohoto důvodu již v řízení před krajským soudem, byla by kasační stížnost v této části nepřípustná. Jelikož však nicotnost rozhodnutí správního orgánu má být zkoumána i nad rámec důvodů kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 in fine s. ř. s.), zabýval se Nejvyšší správní soud i tímto tvrzením. Nicotnost (neexistenci) správního aktu totiž způsobují jen takové vady řízení, které mají za následek, že o správním aktu nelze v daném případě vůbec hovořit. Může se přitom jednat například o vady spočívající v rozhodování absolutně nekompetentního orgánu, či absolutní nedostatek zákonem předepsané formy. Namítanou vadu náležitosti rozhodnutí ovšem nelze pokládat za natolik intenzivní, aby mohla založit přímo nicotnost tohoto rozhodnutí. Za nicotné by toto rozhodnutí mohlo být považováno například tehdy, kdyby se posléze ukázalo, že absence podpisu oprávněné osoby odráží fakt, že toto rozhodnutí bylo vydáno zcela bez jejího vědomí. Tak tomu ovšem v daném případě zjevně není. Ve správních spisech je totiž založeno vyhotovení rozhodnutí, které je řádně podepsáno oprávněnou osobou, a není tak ve skutečnosti pochyb o tom, že rozhodnutí Ministerstva vnitra ve správním řízení skutečně podepsal ředitel odboru azylové a migrační politiky, tedy osoba oprávněná. Sama skutečnost, že mezi vyhotovením rozhodnutí a jeho doručením stěžovatelům uplynula relativně krátká doba, žádnou pochybnost v tomto směru nevyvolává. Vada rozhodnutí spočívající v nedostatku podpisu na tom vyhotovení rozhodnutí, jež bylo stěžovatelům doručeno, za situace, že součástí správního spisu

je vyhotovení rozhodnutí, které je podepsáno oprávněnou osobou a je i jinak bezvadné, tedy nezakládá nicotnost tohoto rozhodnutí a sama o sobě nepředstavuje takovou vadu při uplatňování procesních předpisů, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí (to ovšem stěžovatelé v žalobě ani nenamítali).

Pokud dále stěžovatelé s odkazem na § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tvrdí, že rozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné, pak i tato námitka je sice přípustnou, neboť směřuje proti přezkumu, jak jej provedl krajský soud, není však důvodnou. Nejvyšší správní soud konstatuje, že rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové je srozumitelné a netrpí ani nedostatkem důvodů rozhodnutí. Pokud soud došel k závěru, že rozhodnutí žalovaného je v souladu se zákonem, přičemž rozhodnutí soudu je podrobně odůvodněno, Nejvyšší správní soud nemá, čeho by mu vytknul. Krajský soud přezkoumal napadená rozhodnutí důkladně a v rozsahu všech žalobních bodů, a to v té míře obecnosti, která plynula z obecnosti žalobních bodů (důvodů). Při tom je nutno poukázat na to, že krajský soud neměl povinnost žalobce vyzývat k doplnění žalobních bodů, neboť přímo ze zákona (§ 71 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.) pro žalobce vyplývá povinnost vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, k nimž při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Právní náhled na věc se nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona a na práva či povinnosti v nich stanovené, nýbrž musí aplikovatelné právní normy subsumovat na vylíčená skutková tvrzení a obsahovat konkrétní o tyto skutkové děje či okolnosti se opírající právní výtky (tvrzení o porušení práva). Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti. K námitce absence posouzení náhrady nákladů řízení státu v rozsudku krajského soudu Nejvyšší správní soud uvádí, že podle § 60 odst. 4 s. ř. s. má stát proti neúspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení, které platil, není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků. Jelikož žadatel o azyl je podle § 11 odst. 2 písm. ch) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ze zákona osvobozen od soudních poplatků, nemá stát vůči němu nárok na náhradu nákladů řízení, které platil, rovněž ze zákona. Absence takového výroku tedy není závažnou procesní vadou a nečiní rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelným. Ani tato námitka tedy není důvodnou.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Za této procesní situace se Nejvyšší správní soud již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatel, který neměl v tomto řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, a proto bylo rozhodnuto tak, že žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. března 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu